

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kaupunginhallitus, § 505, 30.11.2020

Kaupunginhallitus, § 152, 15.04.2019

Kaupunginhallitus, § 334, 12.08.2019

§ 505

Tampereen kaupungin hakemus kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi

TRE:4923/11.04.00/2018

Kaupunginhallitus, 30.11.2020, § 505

Valmistelija / lisätiedot:

Mikko Nurminen

Valmistelijan yhteystiedot

Yleiskaavapäällikkö Pia Hastio, puh. 040 801 6917 ja vs.
suunnittelupäällikkö Timo Koski, puh. 050 345 7568, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Asia jätettiin pöydälle.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Tampereen kansallisen kaupunkipuiston perustamista haetaan asian liitteenä olevan hakemuksen, hakemuksessa esitettyjen Tampereen kansallisen kaupunkipuiston erityisten arvojen ja hakemuksen liitteessä esitetyn aluerajauksen mukaan.

Kansallisen kaupunkipuiston rajausehdotuksen (kaupunginhallitus 11.5.2020 § 211) laajennusalueista saatu palaute ja perustelutekstiin kirjattu vastine merkitään tiedoksi.

Suunnitteluryhmälle annetaan oikeus tehdä hakemusaineistoon teknisluonteisia korjauksia ja täydennyksiä ennen aineiston toimittamista ympäristöministeriöön.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Mikko Nurmiselle sekä yleiskaavapäällikkö Pia Hastiolle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Keskustelun kuluessa puheenjohtaja ehdotti, että asia jätetään pöydälle.

Kaupunginhallitus hyväksyi puheenjohtajan pöydällepanoehdotuksen yksimielisesti.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Perustelut

Kansallinen kaupunkipuisto pohjautuu maankäyttö- ja rakennuslakiin (§ 68-71). Lain perusteella kansallinen kaupunkipuisto voidaan perustaa kulttuuri- tai luonnonmaiseman kauneuden, luonnon monimuotoisuuden, historiallisten ominaispiirteiden tai siihen liittyvien kaupunkikuvallisten, sosiaalisten, virkistyksellisten tai muiden erityisten arvojen säilyttämiseksi ja hoitamiseksi. Kansallisen kaupunkipuiston perustamisesta päättää ympäristöministeriö kaupungin hakemuksesta (maankäyttö- ja rakennuslaki § 69).

Tampereen kansallisen kaupunkipuiston valmistelu käynnistyi 17.9.2012 laaditun valtuustoaloitteen pohjalta Tampereen kansallisen kaupunkipuiston tarveselvitys -työllä. Kaupunginhallitus hyväksyi Tampereen kansallisen kaupunkipuiston tarveselvityksen 20.2.2017 ja päätti, että Tampere etenee kohti kansallisen kaupunkipuiston hakuvaihetta sekä käynnistää kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelun. Tampereen kansallisen kaupunkipuiston hakuvaiheen valmistelu käynnistyi syksyllä 2018. Pormestarin nimeämät suunnittelu- ja ohjausryhmät ovat valmistelleet asiaa kaupunginhallituksen hyväksymään tarveselvitykseen ja päätökseen perustuen (kaupunginhallitus 20.2.2017 § 121). Kansallisen kaupunkipuiston edistäminen on lisäksi kirjattu Lauri Lylyn pormestariohjelman 2017-2021 toimenpiteisiin. Tavoitteena on jättää hakemus Tampereen kansallisen kaupunkipuiston perustamisesta ympäristöministeriölle vuoden 2020 aikana.

Kaupunginhallitus päätti 12.8.2019 § 334 Tampereen kansallisen kaupunkipuiston hakuvaiheen valmisteluaineiston asettamisesta nähtäville asukkaiden ja osallisten palautteenantoa varten. Rajausehdotus oli nähtävillä 2.9.-1.10.2019. Valmisteluaineistoa esiteltiin asukastilaisuudessa 4.9.2019. Ympäristöministeriön edustajan Jukka-Pekka Flanderin kanssa tehtiin maastokatselmus 19.11.2019 keskustan alueella. Nähtävillä oloaikana annettu karttakyselyn ja kirjaamon mielipiteiden palaute on koottu erilliselle verkkosivulle (<https://kartat.tampere.fi/kansallinen-kaupunkipuisto-mielipidekoonti/>). Kaupunginhallitus käsitteli kokouksessaan 11.5.2020 (§ 211) saadun palautteen ja päätti, että kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen valmistelua jatketaan nähtävilläolon jälkeen tarkistetun rajausehdotuksen pohjalta.

Tarkistetun rajauksen laajennusalueiden kiinteistönomistajille ja asunto-osakeyhtiöille lähetettiin kirje ja 20.8.2020 järjestettiin tiedotus- ja keskustelutilaisuus. Kiinteistönomistajilla ja asunto-osakeyhtiöillä oli mahdollisuus antaa palautetta rajauslaajennuksia koskien. Tilaisuudessa esiteltiin kansallisen kaupunkipuiston hankkeen taustat, tavoitteet, vaikutukset, hoito- ja käyttösuunnitelman laadintaprosessi sekä kaupunginhallituksen 11.5.2020 tekemän päätöksen mukaiset aluerajauslaajennukset. Tilaisuudessa esille nousi muun muassa kansallisen kaupunkipuiston statuksen merkitys ja vaikutukset. Status

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

nähtiin Tampereelle tarpeettomana, koska esimerkiksi Kauppi-Niihaman alueella on jo olemassa laajat virkistyskäyttömahdollisuudet ja jokamiehenoikeudet. Asukkaita kiinnosti myös, toisiko statuksen saaminen rahoitusta alueiden kehittämiseen. Asukkaat tiedustelivat, miksi aluerajaukseen on otettu mukaan yksityisiä maa-alueita ja miten varmistetaan, että alueiden rauha säilyy ja ulkopuolisten häiriökäyttäytyminen saadaan kuriin. Lisäksi asukkaat tiedustelivat rajaukseen liittyen Näsijärven rajausperusteita sekä puistomaisen Tammer-Golf:n alueen puuttumista rajauksesta. Asukkaat toivat esille huolen siitä, että rajan ulkopuolelle jäävät alueet ovat tulevaisuudessa rakennusmaata. Tilaisuudessa esitettiin yksityisten omistuksessa olevien rantatonttien, Niihaman alueella, rajaamista pois kansallisen kaupunkipuiston alueesta.

Kirjaamoon jätettiin kaksi mielipidettä. Tampereen evankelis-luterilaisen seurakuntayhtymän mielipiteessä pidettiin hanketta kannatettavana, ja erityisen tyytyväisiä oltiin Tuomiokirkon liittamisestä alueeseen. Toisessa 14 mielipiteen allekirjoittanutta maanomistajaa vastustivat yksityisten maanomistajien omistuksessa olevien maa-alueiden ja kiinteistöjen liittämistä alueeseen. Mielipiteessään he korostivat erityisesti näkemystään kansallisen kaupunkipuiston vaikutuksesta yksityisessä omistuksessa oleville alueille suuntautuvasta yleisen häiriökäyttäytymisen lisääntymisestä. Mielipiteessä tuotiin esille myös näkemys, että kaupunki pyrkii kansallisen kaupunkipuiston kautta vaikuttamaan yksityisten metsäalueiden hinnan alenemiseen. Lausunnossa ei yksiselitteisesti käy ilmi, mitä kiinteistöjä lausunto koskee.

Saadussa palautteessa ehdotettuja rajausmuutoksia ei esitetä muutettavaksi. Kauppi-Niihaman alueen erityisarvot kansallisen kaupunkipuiston kannalta ovat luonto- ja maisema-arvot sekä merkittävä arvo virkistysalueena ja vapaa-ajan alueena. Aluekokonaisuudella on tärkeä kokoava merkitys viherympäristön ja vapaa-ajan palveluiden, järviyhteyden, maiseman ja kulttuurihistorian sekä ekologisen verkoston kannalta. Kauppi on ollut vuosikymmenien ajan sekä tamperelaisten että ulkopaikkakuntalaisten ulkoilu- ja virkistyskäytössä. Alueen monimuotoisen virkistyskäytön historiaan kuuluvat keskeisesti Kaupin kansanpuisto, pääosin jo ennen 1950-lukua alueelle muodostuneen Näsijärven rantaan ja lähisaarille sijoittuva yhteisöjen ja yksityisten lomarakentaminen sekä Niihaman siirtolapuutarha. Hakemuksessa ei ole esitetty alueelle perustamispäätökseen liitettäviä maankäyttö- ja rakennuslain 70 pykälässä tarkoitettuja määräyksiä.

Hakemuksessa kuvataan koko valmistelun toteutus- ja osallistamisprosessi. Hankkeesta on tiedotettu monipuolisesti hyödyntäen eri tiedotuskanavia. Hankkeella on Tampereen kaupungin internet-sivuilla omat hankesivut: <https://www.tampere.fi/asuminen-ja-ymparisto/ymparisto-ja-luonto/puistot-ja-viheralueet/kansallinen-kaupunkipuisto.html>.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Tampereen kansallisen kaupunkipuiston hakemus on valmisteltu suunnittelu- ja ohjausryhmissä perustuen maankäyttö- ja rakennuslaissa esitettyihin arvoihin, ympäristöministeriön asettamiin arviointikriteereihin sekä ajantasaiseen tietoon Tampereen maankäytön suunnittelun tilanteesta. Ympäristöministeriön asettamat kriteerit kaupunkipuistoille ovat sisältö, kaupunkikeskeisyys, laajuus ja eheys sekä ekologisuus ja jatkuvuus. Hakuvaiheen valmistelun aikana on lisäksi käyty keskustelua ympäristöministeriön edustajan kanssa aluerajauksesta, Tampereen kansallisen kaupunkipuiston sisältämistä arvoista ja arviointikriteerien täyttymisestä.

Tampereen kansallisen kaupunkipuiston alue

Tampereen kansallisen kaupunkipuiston hakemus koskee hakemuksen liitekartalla 1 rajattua aluetta. Tampereen kansallinen kaupunkipuisto käsittää hakuvaiheessa Eteläpuistoa ja Viinikanlahtea koskevan muutosalueen, jolla aluerajaus on hakuvaiheessa ohjeellinen. Muutosalueen osalta kansallisen kaupunkipuiston rajausta tarkentuu alueille laadittavien asemakaavojen myötä ja täsmällinen rajausta esitetään ympäristöministeriön hyväksyttäväksi asemakaavojen tultua voimaan.

Tampereen kansallisen kaupunkipuiston pinta-ala on 3 662 hehtaaria, josta Eteläpuisto-Viinikanlahti -muutosalueen osuus on 34 hehtaaria. Vesialuetta Tampereen kansallisen kaupunkipuiston alueesta on 2 306 hehtaaria (63 %). Tampereen kansallinen kaupunkipuiston alue on jaettu kuuteen (6) osa-alueeseen: 1. Keskusta, 2. Viinikka-lidesjärvi, 3. Hatanpää-Härmälä, 4. Pyynikki-Pispala, 5. Näsijärvi-Lentävänniemi, 6. Lappi-Kauppi-Niihama.

Tampereen kansallisen kaupunkipuiston alueesta suurin osa on kaupungin tai valtion omistuksessa. Kirkot ja hautausmaat ovat seurakuntien omaisuutta. Kaupunki omistaa kansallisen kaupunkipuiston rajaukseen kuuluvista alueista 82 % eli 2 989 hehtaaria, josta on vesialuetta 1 872 hehtaaria. Mukana on jonkin verran myös yksityisomistuksessa olevia maita. Yksityisomistuksessa on maa-alueita muun muassa Kauppi-Niihaman alueella.

Kansalliseksi kaupunkipuistoksi esitettävän alueen erityiset arvot ja Tampereen rooli kansallisen kaupunkipuistojen verkostossa

Kaupunkipuistoksi rajattu alue perustuu Tampereen tarinaan historiallisena teollisuuskaupunkina järvien ja harjujen solmukohdassa. Tampereen kansallisen kaupunkipuiston erityispiirteitä ovat tunnusomainen ja tunnistettava maisemarakenne sekä historialliset elementit, kuten teollisuushistoria sekä kaupunkirakenteen ajallinen kerroksellisuus. Kaupungin historia kiteytyy Tammerkosken kansallismaisemaan, joka on kaupungin teollistumisen ja kaupungistumisen perusta. Kansalliseen kaupunkipuistoon ehdotetut alueet muodostavat Tampereen viherverkoston ytimen. Keskeisenä osana kansallisen kaupunkipuiston toteutusta ovat monimuotoiset ja laajat luontoalueet sekä monipuoliset virkistyspalvelut.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Teollisuuskaupungin historiaan kytkeytyvät Kaupin kansanpuisto, Pyynikki ja Viikinsaari sekä Niihaman siirtolapuutarha ovat osa kaupungin monipuolisia virkistyspalveluita tänäkin päivänä.

Alueen erityisarvot on kuvattu hakemuksessa osa-alueittain sekä hakemuksen liitteissä 3a Kulttuurihistorialliset arvot, 3b Luontoarvot, 3c Viher- ja siniverkosto ja liitteenä 11 olevissa hoito- ja käyttösuunnitelman osa-aluekorteissa.

Kansallisia kaupunkipuistoja on perustettu Suomeen yhteensä kymmenen. Tampereen kansallinen kaupunkipuisto olisi osa tätä valtakunnallista kansallisten kaupunkipuistojen verkostoa, jossa kaupungit ja puistot täydentävät ja tukevat toisiaan. Verkostojen hyöty tulee muun muassa yhteisen markkinoinnin kautta. Tampereen tarina ja siihen pohjautuva kansalliseksi kaupunkipuistoksi esitetty alue on maassamme ainutlaatuinen ja vastaavaa ei ole kansallisten kaupunkipuistojen arvomaisemien verkostossa.

Kansalliselle kaupunkipuistolle asetettujen kriteereiden täytyminen

Tampereella on hyvät lähtökohdat kansallisen kaupunkipuiston perustamiselle. Sisällön, kaupunkikeskeisyyden ja laajuuden kriteerien on arvioitu Tampereella täyttyvän hyvin. Alue täyttää kokonaisuutena eheyden, ekologisuuden ja jatkuvuuden kriteerit. Maankäytön suunnittelun tilanne asettaa erityisvaatimuksia kansallisen kaupunkipuiston muutosalueella (Eteläpuisto-Viinikanlahti) erityisesti eheyden ja jatkuvuuden kriteereiden toteutumiseksi. Lisäksi ekologisen verkoston toimivuuden kehittämiseen tulee kiinnittää huomiota. Kriteerien täyttymisen tueksi kaupunki sitoutuu muutosalueen kehittämiseen kansallisen kaupunkipuiston arvojen mukaisesti erillisten suunnittelua ohjaavien määräysten kautta.

Tampereen kansallisen kaupunkipuiston erityisten arvojen turvaaminen

Kokonaisuudessaan alueella olevat erityiset arvot on varmistettu varsin hyvin kaavoituksella ja erilaisilla suojelupäätöksillä. Tampereen kansallisen kaupunkipuiston rajauksen perusteena ovat lainvoimaisten kaavojen virkistys-, suojelu- ja maisema-aluemerkinnät. Kaavojen strategiset kehittämisperiaatemerkinnot ja niiden määräykset tukevat kansallisen kaupunkipuiston tavoitteita ja alueen tulevaa kehittämistä. Alueen rakennettua ympäristöä on lisäksi suojeltu rakennussuojelu- ja kirkkolaiilla. Käynnissä olevissa yleiskaavan ja asemakaavojen päivitystöissä huomioidaan kaavan yhteensovittaminen kansallisen kaupunkipuiston tavoitteiden kanssa.

Kansallisen kaupunkipuiston perustamispäätökseen voidaan kunnan suostumuksella ottaa alueen olennaisten arvojen säilyttämiseksi tarpeellisia määräyksiä (maankäyttö- ja rakennuslaki 70 §). Tampereen kansallisen kaupunkipuiston muutosalueen rajaus on Eteläpuiston-Viinikanlahden osalta ohjeellinen, ja se tarkentuu asemakaavoituksen yhteydessä. Kaupunki sitoutuu muutosalueen kehittämiseen kansallisen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

kaupunkipuiston arvojen mukaisesti suunnittelua ohjaavien määräysten kautta. Tampereen kansallisen kaupunkipuiston muutosaluetta (Eteläpuisto-Viinikanlahti) koskien annetaan hakemuksessa seuraava erillismääräys:

”Viinikanlahden alueen asemakaavoituksessa Pyhäjärven rantavyöhykkeen ja järvimaiseman sekä ekologian kannalta tärkeää viher- ja virkistysyhteyttä kehitetään kansallisen kaupunkipuiston tavoitteiden mukaisesti. Rantavyöhyke varataan julkiseen käyttöön ja sinne osoitetaan pääkäyttötarkoituksen lisäksi alueita monipuolisille ja laadukkaille lähivirkistyspalveluille ja -toiminnoille. Viher- ja virkistysyhteyksien sekä ekologisten yhteyksien jatkuvuutta rantojen suuntaisesti kehitetään Hatanpään puistojen ja Viinikanojan välillä sekä rannan saavutettavuutta parannetaan.

Eteläpuiston ja lähiympäristön asemakaavoituksessa (koskien kohteita /alueita: Eteläpuisto, Koulukadun kenttä, De Gamlas Hem, Musiikkiopiston kortteli, Kulkutautisairaalan kortteli/kulkutautisairaala, Nalkalan tori ja Nalkalan kenttä) alueen ja kohteiden kaupunkikuvalliset, kulttuurihistorialliset ja rakennustaiteelliset merkittävät arvot suojellaan. Asemakaavoituksessa tulee varmistaa, että rannoille syntyy koko keskustaa palvelevia monipuolisia ja laadukkaita virkistäytymiseen soveltuvia julkisia alueita, virkistyspalveluita ja -toimintoja. Asemakaavoituksessa tulee varmistaa viheralueiden rannan suuntainen yhtenäisyys.”

Muut alueen hoidon ja käytön kannalta tarpeelliset määräykset annetaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Tampereen kansallisen kaupunkipuiston tavoitteiden saavuttamiseksi Tampereen kaupunki laatii hoito- ja käyttösuunnitelman. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kuvataan yleisellä tasolla eri osa-alueiden arvot ja vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa linjatut tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset kansallisen kaupunkipuiston alueen hoitamiseksi ja kehittämiseksi. Hoito- ja käyttösuunnitelman laatimista jatketaan keväällä 2021 ja asukkailla on mahdollisuus osallistua sen laatimiseen. Tavoitteena on, että kaupunginhallitus hyväksyy hoito- ja käyttösuunnitelman 2021 ja se toimitetaan ympäristöministeriöön vuoden 2021 aikana. Ympäristöministeriö hyväksyy hoito- ja käyttösuunnitelmasta koko kansallista kaupunkipuistoa koskevat yleiset ja osa-aluekohtaiset toimenpiteet, joilla alueen erityiset arvot huomioidaan hoidossa, käytössä ja alueen kehittämisessä.

Tiedoksi

Mikko Nurminen, Teppo Rantanen, Taru Kuosmanen, Tero Tenhunen, Lauri Savisaari, Toimi Jaatinen, Kari Kankaala, Virpi Ekholm, Taru Hurme, Elina Karppinen, Pia Hastio, Hanna Montonen, Timo Koski, Mirikka Katajamäki

Liitteet

1 Liite KH 23.11.2020 Tampereen kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Tampereelle

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

- 2 Liite KH 23.11.2020 Hakemuksen liite 1: Tampereen kansallisen kaupunkipuiston rajaus
 - 3 Liite KH 23.11.2020 Hakemuksen liite 2: Tampereen kansallisen kaupunkipuiston osa-alueet
 - 4 Liite KH 23.11.2020 Hakemuksen liite 3a: Kulttuurihistorialliset arvot
 - 5 Liite KH 23.11.2020 Hakemuksen liite 3b: Luontoarvot
 - 6 Liite KH 23.11.2020 Hakemuksen liite 3c: Viher- ja siniverkosto
 - 7 Liite KH 23.11.2020 Hakemuksen liite 4: Yleis- ja asemakaava-alueet Tampereen kansallisen kaupunkipuiston alueella
 - 8 Liite KH 23.11.2020 Hakemuksen liite 5: Vireillä olevat asemakaavat Tampereen kansallisen kaupunkipuiston alueella
 - 9 Liite KH 23.11.2020 Hakemuksen liite 6: Maa- ja vesialueiden omistus Tampereen kansallisen kaupunkipuiston alueella
 - 10 Liite KH 23.11.2020 Hakemuksen liite 7: Luettelo kiinteistöistä, joita Tampereen kansallisen kaupunkipuiston aluerajaus koskee
 - 11 Liite KH 23.11.2020 Hakemuksen liite 8: Tampereen kansallisen kaupunkipuiston alueen kaupunginosat
 - 12 Liite KH 23.11.2020 Hakemuksen liite 9: Tampereen kansallinen kaupunkipuisto - Tarveselvitys 2017 (KH 20.2.2017)
 - 13 Liite KH 23.11.2020 Hakemuksen liite 10: Tampereen tarina 2015 (KH 20.2.2017)
 - 14 Liite KH 23.11.2020 Hakemuksen liite 11: Hoito- ja käyttösuunnitelman osa-aluekortit, luonnos
 - 15 Liite KH 23.11.2020 Hakemuksen liite 12: Hoito- ja käyttösuunnitelman sisältörunko
 - 16 Liite KH 23.11.2020 Hakemuksen liite 13: Tampereen kansallisen kaupunkipuiston valmisteluun liittyvät päätökset
-

Kaupunginhallitus, 15.04.2019, § 152

Valmistelijat / lisätiedot:
Mikko Nurminen

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Tampereen kansallisen kaupunkipuiston tilannekatsaus merkitään tiedoksi.

Perustelut

Tampereen kansallisen kaupunkipuiston hakuvaiheen valmistelu on käynnistetty syksyllä 2018. Pormestarin nimeämät suunnittelu- ja ohjausryhmät ovat valmistelleet asiaa kaupunginhallituksen hyväksymään tarveselvitykseen ja päätökseen perustuen (KH 20.2.2017). Kansallisen kaupunkipuiston edistäminen on lisäksi kirjattu Lauri Lylyn pormestariohjelman 2017-2021 toimenpiteisiin. KH:n päätöksen mukaisesti valmistelun ensimmäisessä vaiheessa on tarkasteltu

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

kaupunkirakenteen muutosalueiden tilannetta ja laadittu hakemuksen sekä käyttö- ja hoitosuunnitelman valmistelua varten uusi aluerajausehdotus.

Kansallinen kaupunkipuisto pohjautuu maankäyttö- ja rakennuslakiin (MRL § 68-71). Lain perusteella kansallinen kaupunkipuisto voidaan perustaa kulttuuri- tai luonnonmaiseman kauneuden, luonnon monimuotoisuuden, historiallisten ominaispiirteiden tai siihen liittyvien kaupunkikuvallisten, sosiaalisten, virkistyksellisten tai muiden erityisten arvojen säilyttämiseksi ja hoitamiseksi. Kansallinen kaupunkipuisto perustetaan kaupungin hakemuksesta. Sen perustamisesta sekä sen käyttö- ja hoitosuunnitelman hyväksymisestä päättää ympäristöministeriö (YM). Hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelun tulee tapahtua vuorovaikutuksessa tahojen kanssa, joiden oloihin asia saattaa huomattavasti vaikuttaa (MRL § 70).

Tampereen kansallisen kaupunkipuiston hakuvaiheen rajausehdotus on valmisteltu perustuen MRL:ssä esitettyihin arvoihin, YM:n lisäksi asettamiin arviointikriteereihin sekä ajantasaiseen tietoon Tampereen maankäytön suunnittelun tilanteesta. YM:n asettamat kriteerit kaupunkipuistoille ovat sisältö, kaupunkikeskeisyys, laajuus ja eheys sekä ekologisuus ja jatkuvuus. Rajauksen valmistelu on tehty suunnittelu- ja ohjausryhmissä. Hakuvaiheen valmistelun aikana on lisäksi käyty keskustelua YM:n edustajan kanssa rajausmuutosten vaikutuksista Tampereen kansallisen kaupunkipuiston sisältämiin arvoihin ja arviointikriteerien täyttymiseen. Viranomaisvalmistelussa laadittua rajausesitystä on muokattu kaupungin johtoryhmäkäsittelyyn 2.4.2019 perustuen.

Sisällön, kaupunkikeskeisyyden ja laajuuden kriteerien on arvioitu Tampereella täyttyvän hyvin. Kaupunkirakenteen muutosalueilla maankäytön suunnittelun tilanne asettaa haasteita rajauksen määrittelylle sekä eheyden, ekologisuuden ja jatkuvuuden kriteerien täyttymiselle. Hakuvaiheen rajausesityksessä on kaupunkipuiston varsinaisen rajauksen lisäksi esitetty yksi muutosalue (Eteläpuisto-Viinikanlahti) sekä yksi optioalue (Kaupin urheilupuisto). Muutosalue on kaupunkipuistohakemukseen sisältyvä suurpiirteinen ja myöhemmän asemakaavoituksen mukaan tarkentuva aluerajaus. Kaupunki sitoutuu muutosalueen kehittämiseen kansallisen kaupunkipuiston arvojen mukaisesti kaupunkipuiston sisältöön soveltuvilla osa-alueilla erillisten suunnittelua ohjaavien määräysten kautta. Optioalue ei liity MRL:ssä määriteltyyn hakuprosessiin.

Tarveselvitysvaiheen jälkeen tehdyt merkittävimmät muutokset rajausehdotuksessa ovat: Vuohenoja-Kirkkosuonnotkon poistaminen rajauksesta perustuen Hervannan valtavyälän ja raitiotien aiheuttamaan estevaikutukseen viher- ja virkistysyhteyksille. Viinikka-Nekalan valtakunnallisesti arvokas pientaloalue sekä eheämpi Nekalan siirtolapuutarha korvaavat uudessa rajausehdotuksessa Petsamon asuinalueen ja Litukan siirtolapuutarhan koillisosan. Kaupin

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

urheilupuiston asemakaavoitus on käynnistymässä, mistä johtuen alue on muutettu optioalueeksi. Härmälänranta on liitetty rajaukseen uutena alueena vesiyhteyttä pitkin. Tarveselvitysvaiheessa määriteltyä laajaa muutosaluetta Eteläpuiston, Viinikanlahden ja Viinikanojan alueella on tarkennettu. Niihama-Ruotula-Alasjärvi-alueen roolista osana kaupunkipuistoa on käyty laajaa keskustelua suunnittelu- ja ohjausryhmätasolla. Alueen maankäyttöratkaisujen ollessa avoinna aluetta voisi esittää optioalueena, mutta toistaiseksi kokonaisuus on rajattu valmistelun ulkopuolelle. Lisäksi eri puolilla tarveselvityksessä esitetyn rajauksen alueella on tehty useita vähäisempiä rajaustarkistuksia.

Hakuvaiheen rajausehdotus on tavoitteena tuoda kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi keväällä 2019. Samalla rajausehdotus esitetään asetettavaksi nähtäville asukkaiden ja osallisten palautteenantoa varten. Mielipiteitä esitetään kerättäväksi karttakyselyn ja keskustelutilaisuuden avulla. Nähtävillä olon jälkeen mielipiteet kootaan, niiden vaikutuksia arvioidaan ja mahdollisista muutostarpeista aluerajaukseen ja Tampereen kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen sekä hoito- ja käyttösuunnitelman valmisteluun päätetään. Osallistamisen ja mahdollisten rajausmuutosten jälkeen käynnistetään hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelu. Valmistelu tehdään yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa varmistaen hakemuksen riittävyys MRL:iin ja YM:n asettamiin arviointikriteereihin nähden. Tavoitteena on jättää hakemus Tampereen kaupunkipuiston perustamisesta ympäristöministeriölle vuoden 2020 aikana.

Tiedoksi

Mikko Nurminen, Pia Hastio, Mirjam Larinkari

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Mikko Nurmiselle, yleiskaavapäällikkö Pia Hastiolle ja suunnittelupäällikkö Mirjam Larinkarille. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyn aikana.

Liitteet

1 Esittelymateriaali

Kaupunginhallitus, 12.08.2019, § 334

Valmistelijat / lisätiedot:
Mikko Nurminen

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Tampereen kansallisen kaupunkipuiston valmisteluaineistoon liittyvä 12.8.2019 päivätty rajausehdotus hyväksytään asetettavaksi julkisesti nähtäville asukkaiden ja osallisten palautteenantoa varten.

Perustelut

Tampereen kansallisen kaupunkipuiston hakuvaiheen valmistelu on käynnistetty syksyllä 2018. Pormestarin nimeämät suunnittelu- ja ohjausryhmät ovat valmistelleet asiaa kaupunginhallituksen hyväksymään tarveselvitykseen ja päätökseen perustuen (kaupunginhallitus 20.2.2017 § 121). Kansallisen kaupunkipuiston edistäminen on lisäksi kirjattu Lauri Lylyn pormestariohjelman 2017-2021 toimenpiteisiin. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti valmistelun ensimmäisessä vaiheessa on tarkasteltu kaupunkirakenteen muutosalueiden tilannetta ja laadittu hakemuksen sekä käyttö- ja hoitosuunnitelman valmistelua varten tarveselvitystä tarkentava rajausehdotus Tampereen kansalliseksi kaupunkipuistoksi.

Kansallinen kaupunkipuisto pohjautuu maankäyttö- ja rakennuslakiin (MRL § 68-71). Lain perusteella kansallinen kaupunkipuisto voidaan perustaa kulttuuri- tai luonnonmaiseman kauneuden, luonnon monimuotoisuuden, historiallisten ominaispiirteiden tai siihen liittyvien kaupunkikuvallisten, sosiaalisten, virkistyksellisten tai muiden erityisten arvojen säilyttämiseksi ja hoitamiseksi. Kansallinen kaupunkipuisto perustetaan kaupungin hakemuksesta. Sen perustamisesta sekä sen käyttö- ja hoitosuunnitelman hyväksymisestä päättää ympäristöministeriö. Hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelun tulee tapahtua vuorovaikutuksessa tahojen kanssa, joiden oloihin asia saattaa huomattavasti vaikuttaa (MRL § 70).

Tampereen kansallisen kaupunkipuiston hakuvaiheen rajausehdotus on valmisteltu perustuen maankäyttö- ja rakennuslaissa esitettyihin arvoihin, ympäristöministeriön asettamiin arviointikriteereihin sekä ajantasaiseen tietoon Tampereen maankäytön suunnittelun tilanteesta. Ympäristöministeriön asettamat kriteerit kaupunkipuistoille ovat sisältö, kaupunkikeskeisyys, laajuus ja eheys sekä ekologisuus ja jatkuvuus. Rajauksen valmistelu on tehty suunnittelu- ja ohjausryhmissä. Hakuvaiheen valmistelun aikana on lisäksi käyty keskustelua ympäristöministeriön edustajan kanssa rajausmuutosten vaikutuksista Tampereen kansallisen kaupunkipuiston sisältämiin arvoihin ja arviointikriteerien täyttymiseen.

Sisällön, kaupunkikeskeisyyden ja laajuuden kriteerien on arvioitu Tampereella täytyvän hyvin. Kaupunkirakenteen muutosalueilla maankäytön suunnittelun tilanne asettaa haasteita rajauksen määrittelylle sekä eheyden, ekologisuuden ja jatkuvuuden kriteerien täyttymiselle. Hakuvaiheen rajausesityksessä on kaupunkipuiston varsinaisen rajauksen lisäksi esitetty yksi muutosalue (Eteläpuisto-Viinikanlahti) sekä yksi optioalue (Kaupin urheilupuisto). Muutosalue on kaupunkipuistohakemukseen sisältyvä, myöhemmän asemakaavoituksen mukaan tarkentuva aluerajaus. Kaupunki sitoutuu muutosalueen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

kehittämiseen kansallisen kaupunkipuiston arvojen mukaisesti kaupunkipuiston sisältöön soveltuvilla osa-alueilla erillisten suunnittelua ohjaavien määräysten kautta. Optioalue ei liity maankäyttö- ja rakennuslaissa määriteltyyn hakuprosessiin.

Tarveselvitysvaiheen jälkeen tehdyt merkittävimmät muutokset rajausehdotuksessa ovat: Vuohenoja-Kirkkosuonnotkon poistaminen rajauksesta perustuen Hervannan valtavyöhykkeen ja raitiotien aiheuttamaan estevaikutukseen viher- ja virkistysyhteyksille. Viinikka-Nekalan valtakunnallisesti arvokas pientaloalue sekä eheämpi Nekalan siirtolapuutarha korvaavat uudessa rajausehdotuksessa Petsamon asuinalueen ja Litukan siirtolapuutarhan koillisosan. Kaupin urheilupuiston asemakaavoitus on käynnistymässä, mistä johtuen alue on rajattu ulkopuolelle alustavasta rajausehdotuksesta, mutta asemakaavatyön tavoitteiden pohjalta aluetta voi pitää optioalueena. Härmälänranta on liitetty rajaukseen uutena alueena vesiyhteyttä pitkin. Tarveselvitysvaiheessa määriteltyä laajaa muutosaluetta Eteläpuiston, Viinikanlahden ja Viinikanojan alueella on tarkennettu. Niihama-Ruotula-Alasjärvi -alueen roolista osana kaupunkipuistoa on käyty laajaa keskustelua suunnittelu- ja ohjausryhmätasolla. Alueen maankäyttöratkaisujen ollessa avoinna aluetta voisi esittää optioalueena, mutta toistaiseksi kokonaisuus on yleiskaavan keskeneräisyyden takia rajattu valmistelun ulkopuolelle. Lisäksi eri puolilla tarveselvityksessä esitetyn rajauksen alueella on tehty useita vähäisempiä rajaustarkistuksia.

Hakuvaiheen valmisteluaineistoon liittyvä alustava rajausehdotus asetetaan nähtäville asukkaiden ja osallisten palautteenantoa varten. Nähtävilläoloaikana järjestetään asukastilaisuus, mielipiteitä hankkeesta sekä alustavasta rajausehdotuksesta kerätään nettikyselyn avulla.

Palaute käsitellään ja jatkotyö ohjeistetaan kaupunginhallituksessa. Nähtävilläolon jälkeen käynnistetään hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelu, jossa hyödynnetään saatua palautetta. Hakemuksen sekä hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelu tehdään yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa varmistaen hakemuksen riittävyys maankäyttö- ja rakennuslain ja ympäristöministeriön asettamiin arviointikriteereihin nähden. Hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelu etenee MRL § 70 mukaisesti. Tampereen kansallisen kaupunkipuiston hakemusluonnos on tavoitteena tuoda kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi keväällä 2020. Tavoitteena on jättää hakemus Tampereen kansallisen kaupunkipuiston perustamisesta ympäristöministeriölle vuoden 2020 aikana.

Samaan aikaan kansallisen kaupunkipuistohankkeen kanssa on ollut käynnissä Kauppi-Niihaman vertaissuunnitteluprosessi, jossa syntynyt aineisto tukee Tampereen kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelua.

Tiedoksi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Mikko Nurminen, Teppo Rantanen, Taru Kuosmanen, Lauri Savisaari, Toimi Jaatinen, Taru Hurme, Kari Kankaala, Tero Tenhunen, Elina Karppinen, Pia Hastio, Timo Koski, Mirikka Katajamäki

Kokouskäsittely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Mikko Nurmiselle, yleiskaavapäällikkö Pia Hastiolle sekä suunnittelupäällikkö Timo Koskelle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyn aikana.

Liitteet

1 Kh liite 12.8.2019 Tampereen kansallinen kaupunkipuisto, rajausehdotus

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§505

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)